

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Sotsiaalminister
määrus
terviktekst
30.01.2009
02.07.2009

Püsiva töövõimetus, selle tekkimise aja, põhjuse ja kestuse tuvastamise tingimused ja kord ning töövõimetus põhjuste loetelu

[RTL 2009, 10, 123- jõust. 30.01.2009]

Vastu võetud 23.09.2008 nr 57
RTL 2008, 81, 1122
jõustumine 01.10.2008

Muudetud järgmise määrusega (kuupäev, number, avaldamine Riigi Teatajas, jõustumise aeg):

15.01.2009 nr 10 (RTL 2009, 10, 123) 30.01.2009

Määrus kehtestatakse «Riikliku pensionikindlustuse seaduse» § 16 lõike 9¹alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Käesolev määrus reguleerib püsiva töövõimetus, selle tekkimise aja, põhjuse ja kestuse tuvastamist püsiva töövõimetus ekspertiisiga (edaspidi *ekspertiis*).

§ 2. Ekspertiisi tegija

Püsiva töövõimetus, selle tekkimise aja, põhjuse ja kestuse tuvastab Sotsiaalkindlustusamet kaasates ekspertarste.

§ 3. Ekspertiisi taotlemine

- (1) Ekspertiisi võib taotleda isik vanuses 16 aastat kuni «Riikliku pensionikindlustuse seaduse» (edaspidi *seadus*) § 7 lõikes 1 või 2 sätestatud vanaduspensionieani.
- (2) Välislepingu alusel pensioni saamiseks või määruse § 10 lõike 1 punktides 1–16 nimetatud juhtudel võib ekspertiisi taotleda ka vanaduspensioniealine ja noorem kui 16-aastane isik.
- (3) Isik esitab seaduse § 16 lõike 11 alusel kehtestatud ekspertiisitaotluse Sotsiaalkindlustusametile. Kui isik taotleb püsiva töövõime kaotuse protsendi ja puude raskusastme tuvastamist üheaegselt, täidab isik ühise ekspertiisitaotluse.
- (4) Sotsiaalkindlustusamet nõustab isikut ekspertiisitaotluse vormi täitmisel või vajadusel täidab taotluse vormi isiku eest. Kui taotluse täidab Sotsiaalkindlustusameti töötaja, tutvustab ta isikule taotluses sisalduvaid andmeid. Isik kinnitab oma allkirjaga andmete õigsust.
- (5) Isik täidab ekspertiisitaotluse vormi vastavalt «Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse» § 2²lõike 1 alusel kehtestatud määrusele.
- (6) Isik nimetab ekspertiisitaotluses püsiva töövõimetus tuvastamiseks perearsti või teda põhiliselt raviva eriarsti (edaspidi *arst*), kellel on tema tervises seisundi kirjeldamiseks asjakohased andmed ning kelle vastuvõtul ta on käinud viimase kolme kuu jooksul enne ekspertiisitaotluse esitamist.
- (7) Isik esitab Sotsiaalkindlustusametile koos ekspertiisitaotlusega vajaduse korral teised seaduse § 16 lõike 11 alusel kehtestatud loetelus nimetatud dokumendid.
- (8) Kui ekspertiisitaotluses esitatud andmed või taotlusele lisatud dokumendid on ekspertiisiks ebapiisavad või isik ei ole ekspertiisitaotluses nimetatud arsti juures viimase kolme kuu jooksul enne ekspertiisitaotluse esitamist

käinud, määrab Sotsiaalkindlustusamet isikule tähtaja puuduvate andmete või dokumentide esitamiseks või arsti vastuvõtul käimiseks.

§ 4. Tervise seisundi kirjeldus

(1) Sotsiaalkindlustusamet esitab ekspertiisitaotluses nimetatud arstile elektrooniliselt või paber kandjal taotluse isiku tervise seisundi kirjelduse saamiseks kümne päeva jooksul, arvates ekspertiisiks piisavate andmetega taotluse saamise päevast.

(2) Arst täidab tervise seisundi kirjelduse vormi, kui isik on käinud arsti vastuvõtul viimase kolme kuu jooksul enne ekspertiisitaotluse esitamist.

(3) Kui isik ei ole viimase kolme kuu jooksul enne ekspertiisitaotluse esitamist arsti vastuvõtul käinud, teavitab arst sellest Sotsiaalkindlustusametit kümne päeva jooksul arvates vastava taotluse saamisest. Sotsiaalkindlustusamet teavitab isikut arsti vastuvõtul käimise vajadusest ja määrab isikule tähtaja arsti vastuvõtul käimiseks.

(4) Arst täidab tema käsutuses olevate andmete põhjal seaduse § 16 lõike 11 alusel kehtestatud tervise seisundi kirjelduse vormi vastavalt taotluse eesmärgile ja «Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse» § 2¹ lõike 1 alusel kehtestatud määruole. Tervise seisundi kirjelduse vorm ei tohi olla täidetud käsitsi.

(5) Tervise seisundi kirjelduses märgib arst kõigi isikul teadaolevate ja eeldatavalt püsivat töövõimetust põhjustavate haiguste diagnoosid koos raskusastmega ning organismi funktsionaalse seisundiga, diagnooside koodid, nimetatud haigustega seotud uuringute andmed, senise ja praeguse ravi, objektiivse leiu ning teised tervise seisundi kirjelduses nõutavad andmed.

(6) Diagnooside vormistamisel lähtub arst kliinilisest diagnoosist, näidates ära ka selle koodi rahvusvahelisest haiguste klassifikatsiooni 10. väljaande järgi.

(7) Arst esitab tervise seisundi kirjelduse koos vajalike tervise seisundit kirjeldavate dokumentidega Sotsiaalkindlustusametile kümne päeva jooksul, arvates Sotsiaalkindlustusametilt taotluse saamise päevast, välja arvatud lõikes 8 sätestatud juhul. Kui Sotsiaalkindlustusamet on määranud isikule tähtaja arsti vastuvõtul käimiseks, esitab arst tervise seisundi kirjelduse kümne päeva jooksul, arvates tervise seisundi kirjelduse täitmiseks vajalike andmete saamisest.

(8) Kui isik on ekspertiisitaotluse esitamise või saatmise päeval töövõimetuslehe alusel ajutiselt töövõimetu, esitab arst tervise seisundi kirjelduse viie päeva jooksul, arvates Sotsiaalkindlustusametilt taotluse saamise päevast.

(9) Kui Sotsiaalkindlustusamet küsib isiku tervise seisundi kirjeldust eriarstilt, siis informeerib eriarst sellest isiku perearsti. Kui tervise seisundi kirjeldus sisaldab andmeid isiku psüühika- või käitumishäirete kohta, informeerib eriarst ekspertiisi taotlemisest perearsti ainult isiku või tema seadusliku esindaja nõusolekul.

(10) Kui tervise seisundi kirjelduses esitatud andmed või lisatud dokumendid on ekspertiisiks ebapiisavad, küsib Sotsiaalkindlustusamet arstilt täiendatud tervise seisundi kirjelduse või täiendavaid andmeid või dokumente 15 päeva jooksul, arvates tervise seisundi kirjelduse saamise päevast. Sotsiaalkindlustusamet teatab, millised andmed või dokumendid tuleb täiendavalt esitada.

(11) Arst esitab Sotsiaalkindlustusametile täiendatud tervise seisundi kirjelduse, puuduvad andmed või dokumendid kümne päeva jooksul, arvates kõigi täiendavate andmete saamise päevast.

§ 5. Ekspertiisi tegemise tähtaeg

(1) Sotsiaalkindlustusamet teeb ekspertiisi 15 tööpäeva jooksul, arvates ekspertiisiks piisavate andmete saamise päevast.

(2) Kui isik on ekspertiisitaotluse esitamise või saatmise päeval töövõimetuslehe alusel ajutiselt töövõimetu, teeb Sotsiaalkindlustusamet ekspertiisi viie tööpäeva jooksul, arvates ekspertiisiks piisavate andmete saamise päevast.

§ 6. Ekspertarsti kaasamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet kaasab ekspertiisi ekspertarsti ja edastab talle ekspertiisitaotluse ning tervise seisundi kirjelduse koos kõigi ekspertiisiks vajalike muude dokumentidega.

(2) Ekspertarst annab talle edastatud andmete põhjal Sotsiaalkindlustusametile arvamuse isiku püsiva töövõimete tekkimise aja, põhjuse, kestuse ja töövõime kaotuse protsendi kohta.

§ 7. Püsiva töövõimete kindlakstegemise päev

(1) Püsiva töövõimetuse kindlakstegemise päevaks loetakse ekspertiisitaotluse Sotsiaalkindlustusametile esitamise päev või postiga saatmise korral lähtekoha postitempli kuupäev, kui kõik vajalikud dokumendid on esitatud Sotsiaalkindlustusameti määratud tähtjaks, välja arvatud lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel.

(2) Kui püsiv töövõime tuvastatakse esmakordselt isikul, kes oli ekspertiisitaotluse esitamise või saatmise päeval töövõimele alusel ajutiselt töövõime sama haiguse või vigastuse tõttu, mis tingib püsiva töövõime, loetakse püsiva töövõime kindlakstegemise päevaks Sotsiaalkindlustusameti poolt püsiva töövõime otsuse vastuvõtmise päev.

(3) Kui isik taotleb korduva ekspertiisi § 12 lõigetes 1 ja 3 nimetatud juhtudel, loetakse püsiva töövõime kindlakstegemise päevaks eelmise püsiva töövõime ekspertiisiga määratud püsiva töövõime kestuse viimane päev.

§ 8. Püsiva töövõime tekkimise aeg

(1) Püsiva töövõime tekkimise aeg on püsiva töövõime kindlakstegemise päev, välja arvatud lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel.

(2) Kui isik taotleb püsiva töövõime tekkimise aja tuvastamist tagasiulatavalt ja ekspertiisitaotlus ning tervise seisundi kirjeldus sisaldavad püsiva töövõime tagasiulatavaks tuvastamiseks piisavalt andmeid, tuvastab Sotsiaalkindlustusamet püsiva töövõime tekkimise aja tagasiulatavalt alates ekspertiisitaotluse Sotsiaalkindlustusametile esitamise või saatmise päevast, kuid mitte enam kui kolm aastat.

(3) Kui isik taotleb püsiva töövõime tekkimise aja tuvastamist tagasiulatavalt töövigastusest või kutehaigusest põhjustatud püsiva töövõime tõttu ning ekspertiisitaotlus ja tervise seisundi kirjeldus sisaldavad püsiva töövõime tuvastamiseks tagasiulatavalt piisavalt andmeid, tuvastab Sotsiaalkindlustusamet püsiva töövõime tekkimise aja tagasiulatavalt alates töövigastuse tekkimise või kutehaiguse diagnoosimise päevast, kuid mitte enam kui kolm aastat.

§ 9. Lapsinvaliiduse tuvastamine tagasiulatavalt

(1) Kui isik taotleb lapsinvaliiduse tuvastamist tagasiulatavalt ja ekspertiisitaotlus ning tervise seisundi kirjeldus sisaldavad lapsinvaliiduse tagasiulatavalt tuvastamiseks piisavalt andmeid, tuvastab Sotsiaalkindlustusamet lapsinvaliiduse tagasiulatavalt.

(2) Lapsinvaliiduse tuvastamist tagasiulatavalt võib taotleda isik, tema seaduslik esindaja või teda lapsena vähemalt kaheksa aastat kasvatanud isik tema või tema seadusliku esindaja kirjalikul nõusolekul.

(3) Lõikes 2 sätestatud kirjalikku nõusolekut ei nõuta, kui

- 1) isik on surnud;
- 2) isikut lapsena vähemalt kaheksa aastat kasvatanud isikult on vanema õigused ära võetud;
- 3) isiku või tema seadusliku esindaja asukohta ei ole võimalik kindlaks määrata.

§ 10. Püsiva töövõime põhjus

(1) Püsiva töövõime põhjused on:

- 1) töövigastus;
- 2) kutehaigus;
- 3) politseiteenistuses teenistusülesannete täitmisel või abipolitseiniku ülesannete täitmisel saadud vigastus;
- 4) politseiteenistusega seotud haigus;
- 5) piirivalveteenistuses teenistusülesannete täitmisel saadud vigastus;
- 6) piirivalveteenistusega seotud haigus;
- 7) päästeteenistuses teenistusülesannete täitmisel või päästetöödel saadud vigastus;
- 8) päästeteenistusega seotud haigus;
- 9) teenistuskohustuste täitmisel saadud vigastus;
- 10) teenistuskohustustega seotud haigus;
- 11) tuumakatastroofi, tuumakatsetuse või aatomielektriijaama avarii tagajärjel saadud vigastus;
- 12) tuumakatastroofi, tuumakatsetuse või aatomielektriijaama avarii tagajärjega seotud haigus;
- 13) liiklusõnnetuses saadud vigastus;
- 14) liiklusõnnetuse tagajärjega seotud haigus;
- 15) vägivallakuriteo tagajärjel saadud vigastus;
- 16) vägivallakuriteo tagajärjel saadud haigus;
- 17) vigastus;
- 18) üldhaigestumine.

(2) Püsiva töövõime põhjuseks on töövigastus, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose tööõnnetuses saadud vigastuse või selle tagajärjel tekkinud tüsistuste, järelnähtude, haigestumise või haiguse ägenemise või süvenemise ja püsiva töövõime vahel.

(3) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on kutsehaigus, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose kutsehaiguse või selle hilisema ägenemise, süvenemise, tüsistuste või järelnähtude ja püsiva töövõimetuse vahel.

(4) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on politseiteenistuses teenistusülesannete täitmisel saadud vigastus või politseiteenistusega seotud haigus, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose politseiteenistuses teenistusülesannete täitmisel saadud vigastuse või haiguse või nende tüsistuste, järelnähtude või haigestumise, haiguse ägenemise, süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(5) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on piirivalveteenistuses teenistusülesannete täitmisel saadud vigastus või piirivalveteenistusega seotud haigus, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose piirivalveteenistuses teenistusülesannete täitmisel saadud vigastuse või haiguse või nende tüsistuste, järelnähtude või haigestumise, haiguse ägenemise, süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(6) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on päästeteenistuses teenistusülesannete täitmisel või päästetöödel saadud vigastus või päästeteenistusega seotud haigus, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose päästeteenistuses teenistusülesannete täitmisel saadud vigastuse või haiguse või nende tüsistuste, järelnähtude või haigestumise, haiguse ägenemise, süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(7) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on teenistuskohustuste täitmisel saadud vigastus või teenistuskohustustega seotud haigus, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose lõike 1 punktides 3–8 nimetamata muude teenistusülesannete täitmisel saadud vigastuse või haiguse või nende tüsistuste, järelnähtude või haigestumise, haiguse ägenemise, süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(8) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on vigastus või haigestumine tuumakatsetuse, tuumakatastroofi või aatomielektriijaama avari tagajärjel, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose tuumakatsetuse, tuumakatastroofi või aatomielektriijaama avari tagajärjel saadud vigastuse või haiguse või nende tüsistuste, järelnähtude või haigestumise, haiguse ägenemise, süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(9) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on liiklusõnnetuses saadud vigastus või haigestumine liiklusõnnetuse tagajärjel, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose liiklusõnnetuses saadud vigastuse või haiguse või nende tüsistuste, järelnähtude või haigestumise, haiguse ägenemise, süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(10) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on vigastus või haigestumine vägivallakuriteo tagajärjel, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose vägivallakuriteo tagajärjel saadud vigastuse või haiguse või nende tüsistuste, järelnähtude või haigestumise, haiguse ägenemise, süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(11) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on vigastus kõigil muudel vigastusjuhtudel, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose vigastuse või selle tagajärjel tekkinud tüsistuste, järelnähtude, haigestumise või haiguse ägenemise või süvenemise ja püsiva töövõimetuse vahel.

(12) Püsiva töövõimetuse põhjuseks on üldhaigestumine kõigil muudel juhtudel, kui Sotsiaalkindlustusamet teeb kindlaks põhjusliku seose haigestumise või selle hilisema ägenemise, süvenemise, tüsistuste või järelnähtude ja püsiva töövõimetuse vahel.

§ 11. Püsiva töövõimetuse kestus ja selle tuvastamise alused

(1) Isiku võib püsivalt töövõimetuks tunnistada kestusega:

- 1) kuus kuud;
- 2) üks aasta;
- 3) kaks aastat;
- 4) viis aastat;
- 5) kuni seaduse § 7 lõikes 1 või 2 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmiseni, kuid mitte kauemaks kui viis aastat.

(2) Püsiva töövõimetuse kestus määratakse alates püsiva töövõimetuse kindlakstegemise päevast.

(3) Lõike 1 punktides 1–4 sätestatud juhtudel on püsiva töövõimetuse viimaseks päevaks püsiva töövõimetuse kestuse viimase kalendrikuu viimane kuupäev.

(4) Lõike 1 punktides 1–4 sätestatud juhtudel tunnistatakse isik püsivalt töövõimetuks mitte kauemaks kui vanaduspensioniiikka jõudmiseni, välja arvatud juhtudel, kui isik taotleb pensioni välislepingu alusel või § 10 lõike 1 punktides 1–16 nimetatud juhtudel.

(5) Püsiva töövõimetuse kestuse tuvastamisel on aluseks:

- 1) haiguse raskusaste ja organismi funktsionaalne seisund;
- 2) haiguse raskusastme ja organismi funktsionaalse seisundi muutumise senine kiirus ja edasine prognoos.

§ 12. Korduvekspertiiis

(1) Sotsiaalkindlustusamet määrab isikule korduvekspertiisi taotlemiseks tähtaja püsiva töövõimetuse kestuse eelviimase kalendrikuu 5.–20. kuupäevaks, kui:

- 1) püsiva töövõimetuse kestus määrati tähtajaks, mis saabub enne isiku vanaduspensioniiikka jõudmist;
- 2) püsiva töövõimetuse põhjuseks on § 10 lõike 1 punktides 1–16 nimetatud juhud;
- 3) püsiv töövõime tuvastati välislepingu alusel pensioni saamiseks.

(2) Isik esitab korduvekspertiisi taotlemiseks ekspertiisitaotluse §-s 3 sätestatud korras.

(3) Kui isik ei taotle korduvekspertiisi lõikes 1 sätestatud korduvekspertiisi taotlemiseks määratud tähtaja jooksul mõjuvatel põhjustel, võib Sotsiaalkindlustusamet ekspertiisitaotluse tähtaja ennistada.

(4) Isiku tervise seisundi või püsiva töövõimetuse põhjuse muutumisel võib isik taotleda ekspertiisi enne § 11 lõigetes 1 ja 4 sätestatud püsiva töövõimetuse kestuse lõppemist või enne lõikes 1 sätestatud korduvekspertiisi taotlemiseks määratud tähtaega.

§ 13. Ekspertiisi otsus

(1) Püsiva töövõimetuse ekspertiisi tulemuste kohta vormistab Sotsiaalkindlustusamet kirjaliku otsuse.

(2) Püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuses märgitakse:

- 1) püsiva töövõimetuse taotluse esitamise aeg;
- 2) püsiva töövõimetuse tekkimise aeg ja vajadusel püsiva töövõimetuse tekkimise aja tuvastamine tagasiulatuvalt;
- 3) püsiva töövõimetuse põhjus;
- 4) püsiva töövõimetuse kestus;
- 5) püsiva töövõimetuse ulatus väljendatuna töövõime kaotuse protsentides;
- 6) korduvekspertiisi taotlemise tähtaeg § 12 lõikes 1 sätestatud juhtudel;
- 7) otsuse vaidlustamise kord.

(3) Kui Sotsiaalkindlustusamet tuvastab isikul rohkem kui ühe püsiva töövõimetuse põhjuse, nimetatakse otsuses kõik põhjused, kogu püsiva töövõimetuse ulatus töövõime kaotuse protsentides ja eraldi igast põhjusest tingitud püsiva töövõimetuse ulatus töövõime kaotuse protsentides.

(4) Kui Sotsiaalkindlustusamet ei tuvasta isikul püsivat töövõimetust, esitatakse otsuses püsiva töövõimetuse mittetuvastamise põhjendus ja märgitakse otsuse vaidlustamise kord.

(5) Kui isik taotleb ekspertiisi § 12 lõikes 4 sätestatud juhul, muudab uus otsus seni kehtinud otsuse kehtetuks alates ekspertiisitaotluse Sotsiaalkindlustusametile esitamise päevast või postiga saatmise korral lähtekoha postitempli kuupäevast.

§ 14. Ekspertiisi otsusest teatamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet teeb isikule ja tervise seisundi kirjelduse saanud arstile ekspertiisi otsuse teatavaks 15 päeva jooksul, arvates ekspertiisi otsuse vastuvõtmise päevast.

(2) Kui isik oli ekspertiisitaotluse saatmise või esitamise päeval töövõimetusele alusel ajutiselt töövõimetu, teeb Sotsiaalkindlustusamet isikule, tervise seisundi kirjelduse esitanud arstile ja isikut kindlustava haigekassa piirkondlikule osakonnale ekspertiisi otsuse teatavaks kümne päeva jooksul, arvates ekspertiisi otsuse vastuvõtmise päevast.

§ 15. Ekspertiisialaste vaidluste lahendamise kord

(1) Püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsusega mittenõustumisel võib isik kolme kuu jooksul otsusest teada saamise päevast pöörduda Sotsiaalkindlustusameti juures asuvasse vaidluskomisjoni, kes korraldab täiendava ekspertiisi.

(2) Vaidluskomisjoni otsusega mittenõustumisel võib isik pöörduda halduskohtusse kolme kuu jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast.

§ 16. Määruse rakendamine

(1) Määrus jõustub 2008. aasta 1. oktoobril.

(2) Kui isik on enne käesoleva määruse jõustumist esitanud seaduse § 16 lõike 9 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruse kohaselt püsiva töövõimetuse, selle tekkimise aja, põhjuse ja kestuse tuvastamiseks arstliku töövõimetuse ekspertiisi taotluste ja tema kohta ei ole tehtud arstliku töövõimetuse ekspertiisi otsust, tuvastab isiku töövõimetuse, selle tekkimise aja, põhjuse ja kestuse Sotsiaalkindlustusamet isiku poolt esitatud taotluse ja taotlusele lisatud dokumentide alusel taotlemise ajal kehtinud korra kohaselt kaasates ekspertarste.

